

**Statsrådets skrivelse till riksdagen om Förenta nationernas konvention om internationell verkan av exekutiva försäljningar av fartyg**

Enligt 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens förslag av den 30 juni 2023 till rådets beslut om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av Förenta nationernas konvention om internationell verkan av exekutiva försäljningar av fartyg, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling i New York den 7 december 2022 och en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 13 september 2023

Justitieminister Leena Meri

Lagstiftningsråd Mari Aalto

**FÖRSLAG TILL RÅDETS BESLUT OM UNDERTECKNANDE, PÅ EUROPEISKA UNIONENS VÄGNAR, AV FÖRENTA NATIONERNAS KONVENTION OM INTERNATIONELL VERKAN AV EXEKUTIVA FÖRSÄLJNINGAR AV FARTYG, SOM ANTOGS AV FÖRENTA NATIONERNAS GENERALFÖRSAMLING I NEW YORK DEN 7 DECEMBER 2022**

## **1 Förslagets bakgrund och syfte**

Kommissionen lämnade den 30 juni 2023 ett förslag till rådets beslut om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av Förenta nationernas konvention om internationell verkan av exekutiva försäljningar av fartyg, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling i New York den 7 december 2022 ([COM\(2023\) 343 final](#)).

Konventionen syftar till att främja frågan om erkännande av internationell verkan av exekutiva försäljningar av fartyg, oavsett var i världen en sådan försäljning äger rum. Genom att förbinda sig till att exekutiva försäljningar av fartyg i en konventionsstat under vissa villkor har samma verkan i alla konventionsstater minskar rättsosäkerheten i anslutning till exekutiva försäljningar av fartyg och gynnas internationell handel.

I nuläget varierar de villkor enligt vilka en exekutiv försäljning som äger rum i en stat har verkan enligt en annan stats nationella lagstiftning. Köpare av fartyg kan ha svårigheter att stryka fartyget från det register där fartyget var registrerat innan den exekutiva försäljningen och att efter försäljningen överföra det till ett annat register. Risken är att ett fartyg som skaffats genom exekutiv försäljning inte befrias från alla de belastningar som funnits före den exekutiva försäljningen och att fartyget senare beläggs med kvarstad på grund av fordringar som uppkommit före den exekutiva försäljningen.

Beredningen av ett internationellt instrument om exekutiv försäljning av fartyg inleddes 2019 i en arbetsgrupp underställd Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral). Från och med 2020 var arbetsgruppens mål att skapa ett sådant instrument i formen av en internationell konvention. Efter förhandlingar om konventionens innehåll antogs konventionen av Förenta nationernas generalförsamling i december 2022.

Konventionen är ett så kallat blandavtal och en del av bestämmelserna hör till Europeiska unionens exklusiva befogenhet. Till den del bestämmelserna i konventionen inte omfattas av Europeiska unionens exklusiva befogenhet omfattas de av medlemsstaternas befogenhet. Unionen representerades vid förhandlingarna av Europeiska kommissionen. Kommissionens förhandlingsmandat behandlades i statsrådet och i riksdagen i april 2022 ([E 50/2022 rd](#)).

Konventionen ska öppnas för undertecknande, ratificering eller anslutning under sista kvartalet 2023.

## 2 Konventionens huvudsakliga innehåll

### *Syfte*

Syftet med konventionen är att säkerställa att exekutiva försäljningar av fartyg som äger rum i en konventionsstat under vissa villkor har samma verkan i de övriga konventionsstaterna. Målet är att genom minskad rättsosäkerhet i anslutning till ärendet förbättra det rättsliga skyddet för köpare av fartyg och gynna internationell handel, vilket är till förmån för både redare och borgenärer.

Konventionen kompletterar den internationella rättsliga ramen för sjöfart som från tidigare omfattar gemensamma regler om bland annat sjöpanträtt och fartygshypotek samt kvarhållande av fartyg.

### *Tillämpningsområde*

Konventionen gäller internationell verkan av exekutiva försäljningar av fartyg som ger köparen full äganderätt till fartyget.

I konventionens terminologi avses med exekutiv försäljning av fartyg varje försäljning av ett fartyg som förordnas, godkänns eller bekräftas av en domstol eller annan offentlig myndighet, antingen genom offentlig auktion eller genom en privat överenskommelse, som genomförs under tillsyn av och med godkännande från en domstol, och från vilken försäljningsintäkterna tillhandahålls borgenärerna. Med fartyg avses varje fartyg som är registrerat i ett register som är tillgängligt för allmänheten och som kan beläggas med kvarstad eller bli föremål för en annan liknande åtgärd som kan leda till exekutiv försäljning enligt lagstiftningen i den stat där exekutiv försäljning äger rum.

Konventionen tillämpas på en exekutiv försäljning av ett fartyg om den exekutiva försäljningen äger rum i en konventionsstat och fartyget fysiskt befinner sig inom territoriet för staten för exekutiv försäljning vid tidpunkten för försäljningen. Konventionen ska inte tillämpas på örlogsfartyg eller stödfartyg eller andra fartyg som ägs eller drivs av en stat och som omedelbart före tidpunkten för en exekutiv försäljning endast använts i statlig, icke-kommersiell tjänst.

### *Meddelande om exekutiv försäljning*

Enligt konventionen ska den exekutiva försäljningen genomföras i enlighet med lagstiftningen i staten för exekutiv försäljning, som också ska föreskriva förfaranden för bestridande av en exekutiv försäljning innan den har genomförts och fastställa tidpunkten för försäljning i enlighet med konventionen.

Enligt konventionen är en förutsättning för att en exekutiv försäljning av ett fartyg i en konventionsstat ska ha samma verkan i de övriga konventionsstaterna att ett meddelande om exekutiv försäljning lämnas till de aktörer som fastställs i konventionen innan den exekutiva försäljningen genomförs.

Av meddelandet ska framgå bland annat uppgifter som gör det möjligt att identifiera fartyget och dess ägare samt uppgifter om den exekutiva försäljningen och den uppskattade tidsplanen för försäljningen. Ett meddelande ska lämnas bland annat till fartygets ägare, innehavarna av belastningar till fartyget och till de register i vilka fartyget jämte belastningarna har registrerats. Meddelandet ska dessutom offentliggöras genom kungörelse i press eller annan publikation som

är tillgänglig i staten för exekutiv försäljning och översändas till det arkiv som avses i konventionen för offentliggörande på en webbplats som öppnas för detta ändamål.

#### *Intyg om exekutiv försäljning*

Utöver ett förhandsmeddelande om den exekutiva försäljningen förutsätts det i konventionen att en domstol eller en annan behörig myndighet i den stat där försäljningen ägt rum, efter slutförd exekutiv försäljning, utfärdar ett intyg om exekutiv försäljning till köparen.

Ett intyg får utfärdas endast om den exekutiva försäljningen har genomförts i enlighet med kraven i lagstiftningen i staten för exekutiv försäljning och kraven i konventionen och om den exekutiva försäljningen har medfört full äganderätt till fartyget för köparen. Intyget ska även innehålla en förklaring om att den exekutiva försäljningen har uppfyllt dessa villkor.

Därutöver ska intyget innehålla uppgifter med vilka fartyget och dess köpare kan identifieras, uppgifter om staten för exekutiv försäljning samt uppgifter om den domstol eller annan myndighet som låtit genomföra den exekutiva försäljningen.

Förutom att intyget lämnas till fartygets köpare ska det även översändas för offentliggörande till det arkiv som avses i konventionen.

#### *Erkännande av verkan av exekutiva försäljningar*

I konventionen anges det att en exekutiv försäljning för vilken ett sådant intyg om exekutiv försäljning som avses i konventionen har utfärdats i en stat ska i varje annan konventionsstat medföra att köparen får full äganderätt till fartyget.

En exekutiv försäljning ska dock inte ha denna verkan i en annan konventionsstat än konventionsstaten för exekutiv försäljning om en domstol i den andra konventionsstaten fastställer att verkan uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den konventionsstaten.

I praktiken innebär ett erkännande av verkan av exekutiva försäljningar enligt konventionen att man med stöd av ett intyg om exekutiv försäljning uppdaterar registeruppgifterna om fartyg och avstår från att vidta åtgärder för att belägga ett fartyg med kvarstad på grund av fordringar som uppkommit före den exekutiva försäljningen. Dessutom ska domstolarna i staten för exekutiv försäljning som utfärdat intyget om exekutiv försäljning ha exklusiv befogenhet att behandla eventuella tvister som gäller den exekutiva försäljningen eller utfärdandet av ett intyg om den.

#### *Förhållandet till andra internationella konventioner och Europeiska unionens lagstiftning*

I konventionen möjliggörs det att meddelanden om exekutiv försäljning, mellan de stater som är parter i 1965 års konvention om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (s.k. Haagkonventionen om delgivning, FördrS 51/1969), får översändas till utlandet även på andra sätt än de som anges i den nya konventionen.

I konventionen har det även möjliggjorts att en regional organisation för ekonomisk integration som Europeiska unionen får underteckna konventionen och förbinda sig till dess bestämmelser och att de interna EU-reglerna fortsättningsvis kan tillämpas i förhållandet mellan unionens medlemsstater trots en eventuell förbindelse till konventionens bestämmelser.

### 3 Huvudsakligt innehåll i kommissionens förslag

I artikel 1 i förslaget godkänns undertecknandet av konventionen på unionens vägnar, med förbehåll för att den ingås.

I artikel 2 godkänns förklaringen som åtföljer beslutet på unionens vägnar. Unionen avger förklaringen i fråga vid undertecknandet av konventionen i enlighet med artikel 18.2 i konventionen. Förklaringen syftar till att ange de områden som omfattas av konventionen för vilka medlemsstaterna har tilldelat unionen behörighet.

I artikel 3 bemyndigas kommissionen att utse den person som ska ha full befogenhet att underteckna konventionen, med förbehåll för att den ingås, på unionens vägnar.

I artikel 4 fastställs när beslutet träder i kraft. Beslutet träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Förslaget åtföljs av två bilagor. Den första bilagan innehåller den ovan beskrivna förklaringen om unionens befogenhet i frågor som regleras av konventionen och den andra bilagan innehåller konventionstexten.

Enligt förklaringen i den första bilagan till förslaget gäller unionens exklusiva befogenhet i frågor som regleras av konventionen i synnerhet artikel 4 (*Meddelande om exekutiv försäljning*) och artikel 9 (*Behörighet att ogiltigförklara och tillfälligt upphäva exekutiv försäljning*) i konventionen, eftersom artiklarna i fråga innehåller bestämmelser som enligt kommissionens uppfattning kan påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (s.k. Bryssel Ia-förordningen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1784 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (s.k. delgivningsförordningen) i enlighet med det som avses i artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Konventionstexten i den andra bilagan till förslaget har för kommissionens förslag översatts till samtliga officiella språk i Europeiska unionen, inklusive finska och svenska, men texten är giltig endast på Förenade nationernas officiella språk.

### 4 Förslagets rättsliga grund

Förslaget grundar sig på artikel 81.2 a och b (materiell rättslig grund) och artikel 218.5 (förfarandemässig rättslig grund) i EUF-fördraget.

Enligt artikel 81.2 a och b ska Europaparlamentet och rådet, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder för att säkerställa a) ömsesidigt erkännande mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden samt verkställigheten av dessa samt b) gränsoverskridande delgivning av rättegångshandlingar och utomrättsliga handlingar.

Enligt artikel 218.5 ska rådet på förslag av förhandlaren anta ett beslut om bemyndigande att underteckna avtalet och, i förekommande fall, att tillämpa det provisoriskt före ikraftträdandet. Beslutet ska enligt artikel 218.8 i EUF-fördraget fattas med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att förslagets rättsliga grund är korrekt.

## **5 Förslagets konsekvenser**

Genom undertecknande av konventionen uttrycker EU sin avsikt att senare förbinda sig till bestämmelserna i konventionen. Beslutet om att eventuellt förbinda sig till bestämmelserna i konventionen på unionens vägnar fattas dock separat med stöd av det beslutsförslag som lämnas senare.

Kommissionens förslag stöds inte av en egentlig konsekvensbedömning. I motiveringarna till förslaget konstateras närmast rent allmänt att konventionen förväntas ge ett rättsligt skydd för köpare av fartyg som säljs genom exekutiv försäljning, samtidigt som redarnas och borgenärer-  
nas intressen skyddas. Därigenom kan konventionen ha en positiv inverkan på det pris som betalas vid exekutiv försäljning av fartyg samt på utvecklingen av den internationella sjöfarten och sjöfartshandeln i stort.

Med hjälp av konventionen kan det vara möjligt att minska de rättsliga riskerna i anslutning till exekutiva försäljningar och öka rättssäkerheten i anslutning till erkännandet av internationell verkan av exekutiva försäljningar. Huruvida denna verkan uppnås beror dock i praktiken på hur framgångsrikt det uppnådda förhandlingsresultatet anses vara på det internationella planet och hur många stater som slutligen förbinder sig till konventionen. Det internationella samfundet har även tidigare försökt harmonisera reglerna om exekutiva försäljningar av fartyg. Till exempel innehåller även konventionerna om sjöpanträtt och fartygshypotek från 1926, 1967 och 1993 bestämmelser om exekutiv försäljning av fartyg, men de har inte godtagits i någon större utsträckning.

Enligt kommissionens beslutsförslag bör medlemsstaterna underteckna konventionen för att säkerställa att blandavtalet tillämpas fullt ut mellan unionen och tredje stater. I samband med förhandlingarna om konventionen lät kommissionen dock förstå att även om den i ett senare skede föreslår att konventionen ska undertecknas på unionens vägnar, innebär förslaget inte att varje medlemsstat ska underteckna konventionen för egen del, utan endast att de medlemsstater som vill underteckna konventionen kan göra det efter att unionen undertecknat den.

Endast ett fåtal medlemsstater i unionen deltog aktivt i förhandlingarna om konventionen. Bland de aktiva deltagarna fanns i synnerhet sådana medlemsstater som i sitt territorium har avsevärd hamnverksamhet och en stor mängd internationella sjötransporter. Det är möjligt att undertecknandet av konventionen i dessa medlemsstater anses viktigare än i Finland, där det inte finns ett omedelbart behov av att underteckna konventionen och den enligt en preliminär bedömning inte heller kommer att medföra märkbar nytta.

De slutliga konsekvenserna av kommissionens förslag beror på om konventionen undertecknas och om avsikt uttrycks att senare förbinda sig till konventionens bestämmelser enbart i fråga om unionens exklusiva befogenhet eller även i fråga om medlemsstaternas befogenhet. Enligt kommissionens synpunkt måste unionen i vilket fall som helst underteckna konventionen för egen del innan en enda medlemsstat kan underteckna den.

## **6 Ålands behörighet**

Frågan hör till rikets lagstiftningsbehörighet med stöd av 27 § 41 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

## **7 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter**

Förslaget föredras och behandlingen inleds vid ett möte för rådets arbetsgrupp för civilrätt den 6 september 2023. De övriga medlemsstaternas ståndpunkter till förslaget var vid utarbetandet av U-skrivelsen ännu inte kända.

## **8 Nationell behandling av förslaget**

Statsrådets U-skrivelse har beretts vid justitieministeriet.

Utkastet till statsrådets U-skrivelse har i augusti 2023 behandlats i ett skriftligt förfarande i statsrådets sektion för rättsliga frågor (EU-35).

## **9 Statsrådets ståndpunkt**

Statsrådet anser att målen i konventionen kan understödjas och bifaller undertecknandet av konventionen på unionens vägnar förutsatt att undertecknandet på unionens vägnar inte kan tolkas som en förpliktelse för unionens medlemsstater att underteckna konventionen för egen del.

Statsrådet anser att det för Finlands del inte finns åtminstone ett omedelbart behov av att underteckna konventionen. Statsrådet strävar dock i den fortsatta beredningen efter att hitta en flexibel lösning så att de medlemsstater som vill underteckna konventionen kan göra det.